

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tas-16 ta' Dicembru, 2005

Citazzjoni Numru. 1222/2001/1

**Vincenza Tabone f'isimha propju u f'isem il-minuri
Deemer Tabone u Charlene Tabone werrieta ta'
Anthony Tabone.**

VS

David Sciberras

Il-Qorti

Preliminari

Rat **I-att tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attrici ppremettiet:

Kopja Informali ta' Sentenza

Peress illi Anthony Tabone fit-30 ta' Mejju 1999, waqt li kien qiegħed jaqsam National Road il-Floriana, safa mtajjar minn vettura numru AAI 638 misjuqa mill-konvenut David Sciberras.

Peress illi konsegwenza ta'dan l-incident Anthony Tabone ta' 56 sena, soffra griħi ta' natura gravi u miet;

Peress illi għall-incident in kwistjoni u għall-mewt ta' Anthony Tabone jahti l-konvenut David Sciberras minhabba imprudenza, negligenza u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku;

Peress illi l-atturi Vincenza Tabone, Deemer Tabone u Charlene Tabone huma l-werrieta ta' Anthony Tabone.

Peress illi Anthony Tabone kien l-uniku *breadwinner* ta' l-istess familja Tabone;

Peress illi nonostante diversi interpellazzjonijiet il-konvenut ma resaqx sabiex jagħmel tajjeb għad-danni msemmija;

JGHID għalhekk l-istess konvenut għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1 Tiddikjara lill-konvenut David Sciberras responsabbli għall-incident fuq imsemmi u għad-danni konsegwenzjali li soffrew l-atturi;

2. tillikwida dawn id-danni;

3. tikkundannah ihallas is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjez, inkluz ta' l-ittra ufficjali datata 20 ta' Frar 2000 u bl-imghaxijiet kontra l-konvenut li minn issa huwa ngunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi a fol.3 tal-process:

Rat **in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut** a fol. 15 tal-process fejn ecepixxa:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. illi t-talbiet ta' l-attrici huma nfondati fil fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra l-istess atturi billi l-incident tat-30 ta' Mejju 1999, mertu tal-kawza, gara unikament minhabba t-tort u t-traskuragni tal-istess mejjet.

2. illi l-eccipjenti ma kellu ebda responsabbilta' ghall-akkadut anzi kagun ta' dan l-incident l-eccipjent waqa' f'*depression* qawwi illi ghadu sallum ibati l-konsegwenzi tieghu.

3. Illi ghal kull buon fini jigi rilevat illi s-semplici fatt illi l-atturi ulied il-mejjet Anthony Tabone huma l-werrieta tieghu ma jaghti fih innifsu ebda dritt lill-istess atturi illi jottjieni r-risarciment tad-danni pretizi f'din il-kawza. Kull attur ghandu separatament juri lill-Qorti d-danni minnu sofferti bhala konsegwenza ta' l-akkadut, billi l-azzjoni ghad-danni jappartjeni lil kull individwu separatament u personalment u mhux lill-eredita' tal-mejjet Anthony Tabone.

4. Salv eccezzjonijiet ohra..

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibit;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat li ma saru ebda noti;

Rat li ma saret ebda talba ghas-suspensjoni tal-prolazzjoni tas-sentenza;

Incident awtomobilistiku

Din il-kawza tirrigwarda incident stradali li fih tilef hajtu Anthony Tabone li kien qed jaqsam National Road, il-Floriana (fejn il-Bombi) meta gie mtajjar minn vettura li kienet qed tigi misjuqa minn David Sciberras, il-konvenut. L-incident gara qrib il-bieb tal-bombi hekk kif it-traffiku jkun diehel il-Belt. Hemm tlett karreggjati, wahda minnhom accessibbli minn go Portes Des Bombes, fil-waqt li t-tnejn l-ohra huma accessibbli minn ma gemb il-bieb tal-Bombi.

Anthony Tabone miet kawza ta' *intracranial hemorrhage and fractured skull as a result of a motor vehicle accident* (ara dok a fol 75 et seq).

PROVI

Charlene Tabone, bint il-mejjet, xehdet li kienet fejn il-vettura tal-gharusa ta' huha li ffit qabel kellha accident bil-karozza taghha u baqghet diehla go sagra fil-parti tat-triq kif taqbez il-Bombi lejn il-Belt. Maghha kien hemm P.C. 533 Paul Sheehan li kien qed jinvestiga l-accident. Hin minnhom gie missierha minn faccata, qasam l-ewwel parti tat-triq, imbaghad beda biex jaqsam il-parti tat-triq li tiehu ghal Belt. Hu qasam it-triq xi 20 pied il-boghod minn fejn taqbez il-mina tal-Bombi. X'hin missierha kien f'nofs il-karreggjata ta' barra, cjoe dik vicin ic-center strip, giet il-vettura misjuqa mill-konvenut b'velocita kbira. Missierha x'hin ra l-vettura gejjja b'velocita kbira, waqaf u fetah idejh, il-konvenut zamm il-brake izda ma rnexxilux iwaqqaf u baqa' diehel fuq missierha. Il-vettura baqghet miexja wara li ntlaqat missierha. Missierha gie mgholli 'l fuq u wara li dar darbtejn fl-ajru, nizel madwar 30 pied il-boghod minn fejn intlaqat, imbaghad instabat ma l'art u hi marret hdejn missierha li kien ghadu haj. Ix-xhud kompliet tghid li kif harget il-karozza minn gol mina, sabitu. Missierha kien boghod mill-mina qiesu tul ta' nofs din l-awla (fol 110).

P.C. 533 Paul Sheehan li kien qed jinvestiga l-ewwel incident xehed li ra lill Tabone jaqsam it-triq. Kien madwar 25/30 pied wara li taqbez il-mina tal-Bombi. Hu ma rahx vetturi dehlin lejn il-Belt dak il-hin, imbaghad f'daqqa wahda x'hin Tabone kien qieghed f'nofs it-triq giet il-vettura tal-konvenut b'velocita' kbira, dak il-hin x'hin rah, Tabone waqaf u fetah idejh, izda l-karozza baqghet diehla fih u Tabone ittajjar madwar sular 'l fuq u wara li dar fl-ajru nizel madwar tletin pied il boghod minn fejn intlaqat mill-vettura. Il-vettura ma waqfitx ezatt mad-daqqa. L-ewwel incident gara fejn hemm it-tieni sagra fuq ix-xellug. Tabone kien tul tal-awla boghod mill mina.

Il-konvenut xehed li kien diehel il-Belt. Ma jiftakarx jekk kienx hemm karozzi ohra ghaddejn fid-direzzjoni tieghu. Hu kien ghaddej b'xi 45/50 kfs qed javvicina l-mina tal-Bombi. **Ghadda minn magemb il-mina** b'intenzjoni li jaqbad il-*lane* tan-nofs u hekk kif qabez il-mina ra ragel qed jaqsam it-triq. Meta rah l-ewwel darba kien qiesu f'nofs it-triq, qed jaqsam b'pass imghaggel. Hu bbrekkja bis-sahha u kif zamm il-*brake* r-ragel waqaf u deher f'paniku. Dan mexa pass jew tnejn 'l quddiem, imbaghad ha l-istess pass jew tnejn lura; waqaf u hareg idejh it-tnejn 'l barra qiesu ried jilqa' d-daqqa tal-karozza b'idejh. Kieku ma hax iz-zewg passi lura hu kien jiskapolah. Mad-daqqa l-*windscreen* infaqa u l-karozza mxiet xi tlett metri qabel waqfet.

Skond ir-*Road Accident Report* il-konvenut kien qal lissurgent li investiga l-kaz li "kif qbizt Bieb il-Bombi diehel lejn il-Floriana rajt dan ir-ragel jaqsam, u kif rani bhala speci tfixkel u waqaf f'nofs it-triq bil-konsengwenza li ma kellix cans niskapulah".

LIGI

Il-kaz li fih id-*driver* jista' jkun ezemat mir-responsabilita', hu dak biss li fih il-*pedestrian*, b'xi att inaspettat jew subitanu jew xort'ohra b'xi ghemil tieghu jkun qiegħed lid-*driver* f'posizzjoni li anke bl-uzu tad-diligenza mehtiega dan ma setax assolutament jevita l-investment. App. Krim Il-Pulizija vs C. Mifsud Vol 38 p 859; Pul vs J. Vella 5.2.66; u Pul vs J. Attard Portughes 10.12.66.

M'hemmx presunzjoni li *pedestrian* ghandu dejjem ragun. Imma hu m'ghandux jitqies bhala intruz. Hu ghandu juza l-kura mehtiega biex ma johloqx ghal utenti l-ohra tat-triq sitwazzjonijiet ta' perikolu jew emergenza. App Civ. S. Bonaiglas vs J. Mercieca 20.1.70

"Ghalkemm il-*pedestrian* ghandu dritt li jkun fil-karreggjata biex jaqsam, certament ghandu ukoll id-dover li juza prudenza biex jaqsam. Jekk il-*pedestrian* ikun negligenti, pero' dan ma jassolvix lid-*driver* tal-vettura milli juza dak il-grad ta' "reasonable care" li tinhtieg. Dana kollu jinghid,

dejjem sakemm ma tkunx giet krejata mill-*pedestrian* lid-*driver*, bl-imprudenza tieghu, emergenza subitanea imprevedibbli, li rrendiet impossibbli, jew mhux ragjonevolment possibli, azzjoni evaziva tempestiva (App. Krim Pul vs J.Formosa XL111 p 4 p 1023).

"Emergenza subitanea tavvera ruha per ezempju meta jaqsam f'daqqa u jissorprendi lil konducent, jew jaghmel xi moviment insolitu u inaspettat" (App. Krim Pul vs J.Thorton XLV p4 p 920). jew "meta *pedestrian* jinzel inaspettatament minn fuq bankina, jew li jaqsam jew jitfaccja ghall-gharrieda minn wara xi *car* iehor, jew li johrog minn xi kurva fit-triq, jew li jitfacca ghall-gharrieda u inaspettatament quddiem il-karozza" (App.Krim Pul vs Cassar Desain Vol XLV1 p4 p 765).

Skond il-*Highway Code*:

Always use subways, footbridges, pedestrian crossings or central refuges, where provided. Otherwise cross the road where you can have a clear view of the road both ways. Take extra care if your view is restricted by parked or stationary vehicles or by other obstructions. Art 20

Before you cross, stop at the kerb, look right, look left and right again. Do not cross before the road is clear, then cross in the shortest line keeping a careful lookout all the time. Where there is a central refuge, stop on it in a position which renders you easily visible to the drivers on the far half of the road. Complete the crossing only when the road is clear. Art 21.

KONSIDERAZZJONIJIET

Fil-kaz in ezami jirrizulta li Tabone kien qed jaqsam minn post perikoluz ghall ahhar. Minn fejn kien, hu ma kienx posizzjoni li jaccerta ruhhu li setgha jaqsam bla perikolu ghalih u ghall vetturi. Minn fejn kien, hu ma setghax jara x'karozzi kienu gejjin minn wara l-mina ta' Portes Des Bombes jew minn magemba hlief meta dawn ikunu vicin hafna tieghu. Inoltre l-vetturi li jkunu gejjin minn wara l-mina ta' Portes Des Bombes ma jistennewx u ma

jippretendux li kif qabzu l-mina ser isibu xi persuna se taqşam dik it-triq. Fil-fatt minn hemmhekk, persuna li tigi biex taqşam it-triq, trid taqşam tlett *lanes* u ghalhekk f'dan il-kaz mid-distanza minn fejn kien se jaqşam Tabone u l-post minn fejn tfaccat il-vettura tal-konvenut li kienet ghadha qed taqbez il-mina, kien hemm distanza qasira wisq biex Tabone setgha accerta ruhhu li mhux gejjin karozzi u jaqşam tlett *lanes*. Din id-distanza giet deskritta bhala tul tal-awla biss. Dana wkoll wara li dik il-persuna tkun diga qasmet tlett *lanes* minn naha l-ohra tat-triq cjoe minn fejn t-traffiku jkun hiereg mill-Belt.

Jirrizulta mill-provi, u anke kif xehed il-konvenut, li meta Tabone kien qed jaqşam, dan kien daqsxejn imghaggel u meta ra l-vettura tal-konvenut tfixkel. Li Tabone kien imghaggel hu verosimili meta wiehed jikkunsidra l-fatt li hu kien nizel minn xarabank u kien sejjer biex jara xi grala l-gharusa tat-tifel tieghu li kienet dahlet go sigra bil-vettura taghha.

F'dawn ic-cirkostanzi Tabone kellu obbligu akbar li jezercita diligenza u prudenza aktar minn normali meta jigi biex jaqşam triq kbira u traffikuza bhal National Road, u meta l-vizwali tieghu kienet ostakolata minhabba l-mina tal-Bombi.

Il-konvenut kellu wkoll l-obbligu lil joqghod attent nonostante in-negligenza ta' Tabone. Hu kellu jaghmel kull mezz biex jevita l-incident skond ic-cirkostanzi li sab ruhu fihom.

Gie sottomess (ara xhieda ta' Charlene Tabone u P.C. Sheehan) li l-konvenut kien gej b'velocita qawwija. Il-Qorti tirrileva pero' li a tempo vergine lis-Surgent li nvestiga l-kaz dana l-fattur ma jissemmiex minn dawn iz-zewg xhieda. Inoltre ghalkemm gew indikati *brakemarks* fuq l-iskizz ezibit mill-Perit Richard Aquilina ma hemmx indikazzjoni ta' kemm kienu twal. Lanqas is-Surgent li nvestiga l-kaz ma kien f'posizzjoni li jixhed fuq it-tul ta' dawn il-*brakemarks*. Il-Qorti tirrileva li f'dik il-parti tat-triq hemm daqsxejn ta' telgha u ghalhekk wiehed jistenna li vettura taccellera xi ftit. Il-konvenut lahaq lemah lill

Kopja Informali ta' Sentenza

Tabone ser jaqsam, zamm *brake* qawwi biex jevita l-incident, imma minhabba l-qsim inaspettat u subitaneju ta' Tabone, u billi dana tfixkel ukoll, l-incident kien inevitabbli ghalkemm il-konvenut ghamel minn kollox biex jevitah.

Wara li kkunsidrat kollox il-Qorti tikkonkludi li f'dan il-kaz id-*driver* tal-vettura ma jahtix ghall incident, imma kien il-qsim hazin ta' Tabone li qasam fejn wiehed ma jobsorx *pedestrian* ghandu jaqsam, li kien il-kawza ta' l-incident li fih l-istess Tabone miet. Hu ha riskju li bniedem prudenti u ta' sens komun ma kellux jiehu.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi
Billi tichad it-talba ta' l-atturi
Bl-ispejjez kontra taghhom.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----